

Årsrapport 2017

Klagenævnet for Specialundervisning

Februar 2018

Indhold

1. Indledning.....	4
2. Klagenævnets virksomhed	8
2.1 Klagenævnets kompetence	8
2.2 Klagenævnets sammensætning	8
2.3. Sagsgangen i en klagesag.....	9
3. Udvalgte emner fra klagenævnets sager i 2017	12
3.1 Folkeskoleområdet	12
3.2 Ungdomsområdet	16
4. Klagesager i 2017	20
4.1 Modtagne klagesager	20
4.2 Afsluttede klagesager.....	21
4.3 Realitetsbehandlede klagesager	23
4.4 Sagsbehandlingstid.....	24
5. Klagesager på folkeskoleområdet.....	25
5.1. Modtagne klagesager på folkeskoleområdet	25
5.2. Afsluttede og realitetsbehandlede folkeskolesager.....	26
5.3. Henvisningsårsager til specialundervisningstilbud.....	28
6. Klagesager på ungdomsområdet	29
6.1. Modtagne klagesager på ungdomsområdet.....	29
6.2. Afsluttede og realitetsbehandlede STU-sager.....	29
7. Klagesager på førskoleområdet	31
8. Klagesager på voksenområdet.....	32
9. Kommunernes sagsbehandling.....	33
Bilag 1: Oversigt over klagesagernes fordeling på landets kommuner	36

1. Indledning

Denne rapport giver et overblik over, hvad Klagenævnet for Specialundervisning har arbejdet med i 2017 og henvender sig til interesseorganisationer, myndigheder og borgere med interesse for området.

Klagenævnet for Specialundervisning behandler klager over kommunale afgørelser om specialundervisning og specialpædagogisk bistand til børn, unge og voksne. Kommunernes afgørelser på folkeskoleområdet gælder kun for et skoleår ad gangen. Det betyder, at klagenævnets afgørelse i en sag også kun er gældende for det skoleår, hvor kommunen har truffet afgørelse i samme sag.

Klagenævnet for Specialundervisning er en uafhængig klageinstans og dermed uafhængigt af undervisningsministeren og Ankestyrelsen ved de enkelte sagers behandling og afgørelse. Klagenævnet bliver betjent af et sekretariat, som er placeret i Ankestyrelsen.¹ I kapitel 2 kan man læse mere om klagenævnets kompetenceområde, sammensætningen i klagenævnet og sekretariatets funktion, og hvordan en sag forløber i Klagenævnet for Specialundervisning.

Denne rapport beskriver også nogle udvalgte emner fra klagenævnets arbejde i 2017 på folkeskole- og ungdomsområdet.

Sager med børn med skolevægning

Klagenævnet for Specialundervisning har gennem de seneste år observeret en stigning i sager, som handler om børn, der ikke har været i skole gennem længere tid. Derfor har vi i 2017 registreret de sager, hvor barnet ikke er i et undervisningstilbud, mens sagen behandles i klagenævnet. Dette kan man læse om i kapitel 3, som også handler om hjemvisninger, ordblindhed samt specialundervisning kombineret med dagbehandling. På ungdomsområdet indeholder kapitlet emner om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU), sager om unge med flere diagnoser, Ungdoms Uddannelsesvejlederens (UU-vejleder) indstilling og uddannelsesplan samt nævnets kompetence på ungdomsområdet i forhold til STU-sager.

Ingen stigning i antallet af modtagne sager

I kapitel 4 gives et overordnet billede af klagesagerne i 2017. Der gives her et overblik over antallet af modtagne klager, afsluttede klagesager, realitetsbehandlede klagesager samt sagsbehandlingstid. Forskellen på en afsluttet klagesag og en realitetsbehandlet klagesag forklares i kapitel 2.

Klagenævnet for Specialundervisning modtog 356 sager i 2017. Dette ligger på niveau med 2016, da klagenævnet i 2016 modtog 365 sager. Antallet af modtagne klagesager på folkeskoleområdet ligger også på niveau med sidste år, hvorimod der kan ses et mindre fald i antallet af modtagne sager på ungdomsområdet fra 105 til 86 sager.

Også i 2017 har der været en del sager, hvor klagenævnet har måttet afvise at behandle klagen pga. manglende kompetence. Klagenævnet for Specialundervisning har modtaget 45 klager, hvor nævnet ikke har kunnet stille sig til sagerne, da de var udenfor nævnets kompetenceområde. Nævnet har fx ikke kompetence til at tage stilling til skolelederens beslutninger om undervisningens organisering og

¹ Bekendtgørelse nr. 998 af 15. september 2014 om forretningsorden for Klagenævnet for Specialundervisning.

tilrettelæggelse, herunder indplaceringen på klassetrin. Nævnet kan heller ikke behandle klager over afslag på betaling af efterskoleophold.

Flere afgjorte sager i 2017

Rapporten viser desuden en stigning i antallet af afgjorte sager i 2017 i forhold til de to forgående år. I 2016 afgjorde klagenævnet 203 sager. I 2017 er der afgjort 247 sager. En del af forklaringen på dette er, at Klagenævnet for Specialundervisning i 2016 modtog 26 pct. flere sager end i 2015. Dette medførte et efterslæb på sager fra 2016, som blev afviklet i de første måneder af 2017. Klagenævnet har i 2017 afgjort 16 folkeskolesager og 22 ungdomssager mere end i 2016.

I kapitel 4 fremgår det også, at der er sket en stigning i antallet af sager, hvor nævnet er enig i kommunernes afgørelser og har stadfæstet dem. I 2017 var klagenævnet enig i 37 pct. af kommunernes afgørelser, mens tallet kun var 31 pct. i 2016. Se mere i kapitel 4 figur 2.

Manglende oplysninger forlænger sagsbehandlingstiden

Udover tal på modtagne klager samt klagesagernes behandling giver kapitel 4 et overblik over sagsbehandlingstiden i Klagenævnet for Specialundervisning. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for 2017 ligger på omtrent samme niveau som i 2016, hvor den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for realitetsbehandlede sager var på 3,9 måneder. I 2017 har den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for realitetsbehandlede sager været på 4,0 måneder.

Antallet af modtagne klagesager påvirker sagsbehandlingstiden, men manglende oplysninger i sagerne er med til at forlænge sagsbehandlingstiden. Dette er tilfældet i de sager, hvor der ikke ved klagens indsendelse følger tilstrækkelige oplysninger med, eller hvor sekretariatet har brug for yderligere oplysninger, således at sagerne bliver forsvarligt oplyst, før de forelægges til behandling og afgørelse i nævnet.

Det er et konstant fokusområde for klagenævnet at få nedbragt sagsbehandlingstiden, så den enkelte borger får en hurtigere afklaring af eller afgørelse på deres klagesag. Særligt da kommunernes afgørelser på folkeskoleområdet kun gælder for et skoleår ad gangen.

Færre ændringer i folkeskolesager

I kapitel 5, 6, 7 og 8 findes et overblik over klagesagerne på de enkelte områder: folkeskole-, ungdoms-, førskole- og voksenområdet.

På folkeskoleområdet har klagenævnet modtaget ca. det samme antal sager som i 2016. Størstedelen af klageårsagerne i 2017 har enten været, at forældrene har modtaget et afslag på, at deres barn kan få specialpædagogisk bistand i form af mindst ni timers støtte i en almindelig klasse eller afslag på ønsket om et undervisningstilbud på en specialskole. I 2017 har klagenævnet været enig i kommunens afgørelse i 54 pct. af de realitetsbehandlede sager og ændret 33 pct. I 2016 blev der ændret i 39 pct. af sagerne.

På ungdomsområdet er det især klager over afslag på at være omfattet af målgruppen for den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse, som klagenævnet behandler. Her har klagenævnet modtaget 45 klagesager i forhold til målgruppevurdering, hvoraf klagenævnet har ændret kommunens afgørelse i 27 af sagerne svarende til 60 pct. I 2016 blev der ændret 74 pct. af sagerne.

Færre fejl i kommunernes sagsbehandling

Det sidste kapitel i årsrapporten omhandler kommunernes sagsbehandling. I 2017 er der sket et fald i de formelle fejl i sagerne, nævnet har behandlet. I 2017 konstaterede nævnet formelle fejl i 62 pct. af sagerne. I 2016 var der formelle fejl i 84 pct. af sagerne.² På trods af faldet i de formelle fejl er andelen af sager med formelle fejl fortsat højt.

De hyppigste fejl i kommunernes sagsbehandling vedrører klagevejledning, lovhenviisning samt at afgørelsen er utilstrækkeligt begrundet, og i nogle tilfælde slet ikke er begrundet over for borgeren. Det gør det svært for borgeren at forstå kommunens afgørelse, når der i afgørelsen ikke er en tilstrækkelig forklaring på, hvorfor borgeren har fået afslag på det, der er søgt om.

Der er derimod kun få formelle fejl i forhold til kravet om inddragelse af borgeren og partshøring forud for kommunens afgørelse.

I forlængelse af kapitel 9 om kommunernes sagsbehandling er der vedlagt et bilag med en oversigt over klagesagernes fordeling på landets kommuner. Det skal her bemærkes, at et højt tal ikke nødvendigvis er udtryk for høj utilfredshed med en kommunes afgørelser, men lige så vel kan være et udtryk for en kommune, der er god til at klagevejlede sine borgere, hvormed sagerne indsendes til klagenævnet.

Vejledning af borgere, kommuner og skoler

Klagenævnets sekretariat var i 2016 i dialog med Skolenetværket i Børne- og Kulturchefforeningen (KL) om omfanget af de formelle fejl i afgørelserne, særligt om begrundelserne for afgørelserne. På baggrund af drøftelserne med Skolenetværket har sekretariatet udarbejdet skabeloner med eksempler på afgørelser på folkeskoleområdet, som overholder forvaltningslovens krav til indholdet af en begrundelse og klagevejledning. Skabelonerne er at finde på klagenævnets hjemmeside, så kommuner og skoleledere har mulighed for at bruge dem til inspiration, når de skal skrive afgørelser.

Sekretariatet har i 2017 holdt to dialogmøder med repræsentanter for relevante interesseorganisationer, der repræsenterer de borgere, som klagenævnets arbejde handler om.

Sekretariatet vejleder løbende borgere, skoler og kommuner. Det er bl.a. vejledning om rettigheder, vejledning om klagemuligheder, nævnets kompetenceområde, sagsbehandling, vejledning til kommunerne om, hvordan de skal vejlede borgere. Der vejledes også om at få sendt de relevante oplysninger på de enkelte sager hurtigt til sekretariatet, så sagen bliver klar til nævnsbehandling jf. tidligere afsnit om sagsbehandlingstid. Sekretariatet får imidlertid også en del telefoniske henvendelser fra borgere om spørgsmål, der ligger udenfor nævnets kompetenceområde.

Ny K-meddelelse

I 2017 har klagenævnet offentliggjort en ny K-meddelelse. K-meddelelser beskriver i kort form nævnets mere principielle afgørelser og vejleder om centrale problemstillinger. K-meddelelse nr. 41 handler om

² Ved udarbejdelsen af statistikken i januar 2017 viste det sig, at tallet for 2016 har været opgjort forkert i årsrapporten for 2016. Det oplyste tal i 2016 årsrapporten var 69 pct.. De 84 pct. er derfor det korrigerede tal for 2016.

nedsættelse af undervisningstiden og fritagelse af fag i folkeskolen. K-meddelelser handler hovedsageligt om folkeskole- og STU-området og kan findes på klagenævnets hjemmeside.

Yderligere information

På <https://ast.dk/naevn/klagenævnet-for-specialundervisning> kan man læse mere om Klagenævnet for Specialundervisning. Her kan man også finde K-meddelelserne, de tidligere årsrapporter og oplysninger om klagenævnets arbejde, skabeloner m.m. Her kan interesserede også finde forældrejecen om specialundervisning til elever i folkeskolen, som klagenævnet har udgivet.

2. Klagenævnets virksomhed

Klagenævnet for Specialundervisning er en uafhængig klageinstans. Klagenævnet kan træffe afgørelser i klagesager om specialundervisning til elever i folkeskolen. Det gælder elever, der har behov for undervisning i specialskole eller specialklasse og elever med behov for støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i almenklassen.

Klagenævnet kan desuden træffe afgørelser i klagesager om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) til unge med særlige behov, klager over regionale specialpædagogiske tilbud til førskolebørn og klager over retlige spørgsmål om specialundervisning for voksne. Se henholdsvis kapitel 5, 6, 7 og 8 for en uddybende beskrivelse af de fire sagsområder.

2.1 Klagenævnets kompetence

Regelgrundlaget for klagenævnets virksomhed er fastlagt i en række love og bekendtgørelser. Dette regelgrundlag er nærmere beskrevet i boks 1 nedenfor.

Boks 1. Regelgrundlaget for klagenævnets virksomhed i 2017

- Lovbekendtgørelse nr. 1510 af 14. december 2017 om folkeskolen
- Bekendtgørelse nr. 693 af 20. juni 2014 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand
- Bekendtgørelse nr. 702 af 23. juni 2014 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder
- Bekendtgørelse nr. 999 af 15. september 2014 om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen
- Lovbekendtgørelse nr. 783 af 15. juni 2015 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov
- Bekendtgørelse nr. 739 af 3. juni 2016 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov
- Lovbekendtgørelse nr. 787 af 15. juni 2015 om specialundervisning for voksne
- Bekendtgørelse nr. 378 af 28. april 2006 om specialundervisning for voksne
- Bekendtgørelse nr. 998 af 15. september 2014 om forretningsorden for Klagenævnet for Specialundervisning.

2.2 Klagenævnets sammensætning

Klagenævnet er sammensat af en formand og fire medlemmer, som udpeges af undervisningsministeren efter indstilling fra Kommunernes Landsforening (KL) og Danske Handicaporganisationer (DH).

KL kan udpege en sagkyndig rådgiver, der deltager i klagenævnets møder uden stemmeret. Medlemmerne er udpeget for en fireårig periode.³ Klagenævnets nuværende medlemmer har været udpeget fra den 1. januar 2015.

³ Lovbekendtgørelse nr. 1510 af 14. december 2017 om folkeskolen § 51 a, stk. 1 og 2.

Boks 2. Klagenævnets sammensætning i 2017

Klagenævnet har følgende medlemmer:

- Ankechef Lise Gry Beder (formand)
- Lene Hatt (KL)
- Peter Lillebæk Jensen (KL)
- Dorrit Anette Christensen (DH)
- Karl-Åge Andreasen (DH)

Charlotte Djuraas Lund er udpeget som særlig sagkyndig for KL.

Stedfortrædere for medlemmerne er:

- Afdelingschef Merete Pantmann (stedfortræder for formanden)
- Kim Lykke Jensen (KL)
- Birthe Andersen (KL)
- Brian Pedersen (DH)
- Peter Krarup Halager Nielsen (DH)

Der er knyttet juridisk og faglig sekretariatsbistand til klagenævnet. Sekretariatet forbereder klagesagerne til nævnsbehandling. Der er tre jurister, to faglige konsulenter med en pædagogisk-psykologisk baggrund, en kontorelev og en studentermedhjælper i sekretariatet.

Sekretariatet, som betjener klagenævnet, er placeret i Ankestyrelsen. Klagenævnet for Specialundervisning er en uafhængig klageinstans og dermed uafhængigt af Ankestyrelsen og undervisningsministeren ved de enkelte sagers behandling og afgørelse.

2.3. Sagsgangen i en klagesag

Klagenævnet har haft 12 nævnsmøder i 2017.

Inden en sag behandles af nævnet, forbereder sekretariatet sagen. Sekretariatet sørger for, at alle relevante oplysninger i sagen er indhentet fra kommunen og klager, og at der er udarbejdet en faglig indstilling til sagen. Nævnet behandler sagen på førstkommende nævnsmøde, hvor nævnets medlemmer gennemgår alle sagens dokumenter, alle kommentarer og den faglige konsultants vurdering i sagen. Nævnet træffer derefter en afgørelse. Afgørelsen sendes efterfølgende ud til klager samt til kommunen og evt. skolelederen afhængigt af hvem, der har truffet afgørelsen. Afgørelsen er bindende for kommunen og skolelederen.

En klager kan altid indsende oplysninger under klagesagens behandling. Nævnet har pligt til at inddrage oplysningerne i behandlingen af sagen, også selvom kommunen ikke har været bekendt med

oplysningerne i deres behandling af sagen. Kommunen er ikke part i klagesagen i klagenævnet og skal derfor ikke partshøres. Kommunen har ligeledes ikke mulighed for at trække en klage.

Nedenfor er sagsgangene på klagenævnets sagsområder gennemgået.

Specialpædagogisk bistand og specialundervisning på førskole- og folkeskoleområdet

I sager om specialundervisning til folkeskoleelever og specialpædagogisk bistand til førskolebørn skal en klage over kommunens afgørelse indgives til kommunen, som herefter har fire uger til at genvurdere afgørelsen. Hvis kommunen fastholder sin afgørelse, skal kommunen sende klagen og sagens oplysninger til sekretariatet. Hvis sekretariatet ikke har modtaget alle relevante oplysninger i sagen, bliver kommunen bedt om at sende de manglende oplysninger. Når sekretariatet har modtaget oplysningerne, sender vi oplysningerne til forældrene, som får mulighed for at komme med bemærkninger til sagen (partshøring). En faglig konsulent og en jurist behandler sagen, som bliver forelagt for klagenævnet med en indstilling til afgørelse. Klagenævnet behandler herefter sagen på et møde og træffer afgørelse.

Klagenævnets afgørelser gælder for det skoleår, som kommunens afgørelse handler om.

Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse - STU

En klage vedrørende den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse skal indgives direkte til klagenævnet. Der bliver sendt en høring til kommunen, når klagenævnet modtager en klage om ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov. Kommunen bliver ved høringen bedt om en udtalelse i sagen og om at sende sagens oplysninger til sekretariatet. Når sagens oplysninger og udtalelsen er modtaget, undersøger sekretariatet, om alle relevante oplysninger er vedlagt, og om der er behov for at indhente yderligere oplysninger fra kommunen. Når alle relevante dokumenter er på sagen, bliver sagen sendt til den unge/forældrene, for at den unge/forældrene får mulighed for at kommentere sagsoplysningerne (partshøring). En faglig konsulent og en jurist behandler sagen, som bliver forelagt for klagenævnet med en indstilling til afgørelse. Klagenævnet behandler herefter sagen på et møde og træffer afgørelse.

Specialundervisning for voksne

En klage over afgørelse om specialundervisning for voksne skal også indgives direkte til klagenævnet. Ved modtagelse af en klage over specialundervisning for voksne bliver kommunen bedt om en udtalelse og om at sende sagens oplysninger til sekretariatet. Når alle relevante oplysninger er modtaget, bliver de sendt i partshøring hos borgeren. Klagenævnet kan i sager om specialundervisning for voksne kun tage stilling til retlige spørgsmål, fx om kommunen har anvendt saglige hensyn ved sin skønsudøvelse, og om afgørelsen er begrundet. Efter partshøringerne er gennemført, behandler en jurist sagen, som forelægges klagenævnets formand, der efter bemyndigelse fra nævnet træffer afgørelse i sagen. Sagen behandles altså ikke på et møde, da der ikke er tale om en faglig, men alene en juridisk vurdering.

Afsluttede og realitetsbehandlede sager

I Klagenævnet for Specialundervisning skelnes der mellem afsluttede sager og realitetsbehandlede sager. Samtlige sager, der oprettes i Klagenævnet for Specialundervisning, bliver afsluttet, men det er ikke alle sager, der bliver realitetsbehandlet. Se boks 3 og 4 nedenfor.

Boks 3.

En sag betragtes som **afsluttet**, når:

- Klagenævnet har afvist sagen.
- Borgeren trækker klagen.
- Klagenævnet har behandlet sagen og truffet afgørelse (realitetsbehandlet).

Boks 4.

En sag betragtes som **realitetsbehandlet**, når:

- Klagenævnet har behandlet sagen og truffet afgørelse om ændring af kommunens afgørelse.
- Klagenævnet har behandlet sagen og truffet afgørelse om ikke at ændre (stadfæstelse) kommunens afgørelse.
- Klagenævnet har hjemvist kommunens afgørelse til ny behandling og afgørelse i kommunen, fx hvis kommunen har truffet afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag.

3. Udvalgte emner fra klagenævnets sager i 2017

Dette kapitel handler om udvalgte emner fra klagenævnets arbejde i 2017, hvor klagenævnet har set nogle problemstillinger, som er gået igen i flere af sagerne.

3.1 Folkeskoleområdet

På folkeskoleområdet har vi i 2017 udvalgt følgende emner:

- Skolevægning - børn der ikke er i skole
- Hjemvisning - Mangelfuld pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) og elevplan
- Ordblindhed
- Specialundervisningsager som også omhandler dagbehandling

Skolevægning - børn der ikke er i skole.

Klagenævnet har gennem de seneste år observeret en stigning i sager, som handler om børn, der ikke har været i skole gennem længere tid. Det vil sige børn, som har skolevægning. I nogle tilfælde har børnene ikke været i skole gennem flere år. Derfor har klagenævnet i 2017 registreret de sager, hvor barnet ikke er i et undervisningstilbud, mens sagen behandles. I 2017 realitetsbehandlede klagenævnet i alt 165 sager på folkeskoleområdet. I 24 af disse sager var barnet ikke i skole, mens sagen blev behandlet. Disse sager omfatter både sager, hvor barnet er visiteret til en almindelig folkeskole, og sager hvor barnet er visiteret til et specialundervisningstilbud. Flere af børnene har frem til, at de har fået skolevægning, haft skoleforløb, som har været præget af svingende fravær igennem flere år. I 15 af 24 sager, hvor barnet har skolevægning, har barnet en diagnose inden for autismespektret, og i flere af sagerne har barnet en tillægdiagnose såsom angst, OCD, spiseforstyrrelse m.m.

Et gennemgående problem i de sager, hvor børnene har skolevægning, er, at den faglige udvikling ikke er alderssvarende til trods for, at børnene har de kognitive forudsætninger for at indlære alderssvarende. Det sker, når barnet igennem længere tid ikke har modtaget sammenhængende undervisning og ofte heller ikke har haft overskud til den faglige fordybelse.

Eksempel 1.

Et eksempel kunne være en elev i 7. klasse, som ikke har været i skole i over et år, da klagenævnet modtager sagen. Eleven har Aspergers syndrom, og lider af angst. Siden 1. klasse har eleven haft vanskeligheder med at fungere og indgå i undervisningen, hvor eleven forstyrres af larm og uro i klassen og har konflikter med klassekammeraterne. Skolen observerer en elev, der med årene bliver tiltagende trist og indadvendt, og som ikke udvikler sig fagligt. I 5. klasse får eleven diagnosen Aspergers syndrom. Skolen iværksætter efterfølgende en særlig indsats, hvor eleven tildeles støtte i undervisningen med fokus på særlige behov for struktur, forudsigelighed og ro i skoledagen. På trods af de pædagogiske tiltag trives eleven ikke, hverken fagligt eller socialt. Skole og forældre forsøger i samarbejde at finde en løsning, og eleven tilbydes ene-undervisning i en periode. Elevens angst er nu så voldsom, at eleven ikke kan overskue at komme på skolen. Familien ønsker et andet undervisningstilbud i form af et specialtilbud, da de oplever, at skolens forsøg på at inkludere deres barn i den almindelige undervisning ikke er lykkedes. Kommunen træffer afgørelse om, at eleven med den rette støtte kan inkluderes i almenklassen. Nævnet ændrer kommunens afgørelse og bemærker i afgørelsen, at eleven har behov for et undervisningstilbud, hvor man kan tilbyde en langt mere afskærmet og struktureret skoledag. Nævnet vurderer desuden, at eleven har behov for at blive mødt af få gennemgående voksne, der har kendskab til autismespektrumsforstyrrelser. Klagenævnet bemærker også, at en nedsættelse af undervisningstiden ikke kan anvendes i stedet for at give eleven det rette specialundervisningstilbud.

Klagenævnet kan konstatere, at der i flere af de sager, hvor barnet har skolevægning, er et kompliceret samarbejde mellem kommunen/skole og familien. Ligeledes ses ofte et fravær af en mere helhedsorienteret indsats, hvor forskellige fagpersoner inddrages, før barnets vanskeligheder bliver alt for fastlåste.

Eksempel 2.

Et eksempel kunne være en elev, der er udredt i slutningen af 0. klasse, hvor eleven har fået en diagnose indenfor autismspektret. Fra 1. klasse beskrives eleven som et barn, der i skolen reagerer voldsomt, og som er meget udfordret i almenklassen. Der beskrives tiltagende skolevægning. Eleven er kun i skole i cirka 40 dage i 1. klasse. Eleven henvises til specialklasse. Der går 4 elever i tilbuddet, de er fra forskellige klasser og har forskellige vanskeligheder og behov. Eleven starter op i tilbuddet, men trives ikke. Hjemmet oplever et meget forvirret og presset barn, der skrider om morgenen og ikke vil i skole. Som 8-årig bliver eleven sygemeldt af egen læge. Skolen mener, at den høje fraværsprocent har gjort, at det har været meget svært at arbejde pædagogisk kontinuerligt med eleven. Kommunen mener fortsat, at deres tilbud er tilstrækkeligt, og at forudsætningen for at kunne lykkes med den pædagogiske indsats er et stabilt fremmøde i skolen. Nævnet vurderer, at tilbuddet ikke er tilstrækkeligt i forhold til de behov eleven har i skoledagen. Nævnet vurderer, at eleven i det rette undervisningsmiljø i langt højere grad vil have mulighed for at udvikle sine faglige kompetencer, træne sine sociale færdigheder og tilegne sig de relevante strategier, som er nødvendige i forhold til fremtidig skolegang. Nævnet kan ikke pege på et bestemt specialundervisningstilbud, men beskrive hvad et kommende tilbud skal indeholde.

I flere af de sager som klagenævnet har behandlet, hvor barnet har skolevægning, ses et fravær af fagpersoner med viden om de vanskeligheder, barnet har. Skole og forældre står ofte alene med opgaven om at få barnet i skole, og det ses, at hverken skole eller forældre er i stand til at løfte den opgave alene. Klagenævnet konstaterer, at der i de sager nævnet har behandlet, ofte ikke er iværksat en helhedsorienteret indsats i forhold til barnet med skolevægning. En sådan indsats kan være, at der etableres et samarbejde med forældre og skole, hvor Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), psykiatri og evt. socialrådgiver eller sagsbehandler inddrages i forhold til tiltag og foranstaltninger, der kan støtte familien og barnet til at genoptage sin skolegang. I flere af sagerne kunne barnet, barnets familie og skolen have haft stor gavn af, at der tidligt i forløbet var blevet inddraget forskellige fagpersoner med viden om barnets vanskeligheder samt det at have skolevægning.

Hjemvisning - Mangelfuld PPV og elevplan

Klagenævnet kan hjemvise en sag, hvis det vurderes, at kommunen har truffet deres afgørelse på et ikke tilstrækkeligt oplyst grundlag⁴. Klagenævnet har i 2017 hjemvist 13 pct. af sagerne på folkeskoleområdet, i 2016 har nævnet hjemvist 11 pct. af sagerne på folkeskoleområdet.

Den primære grund til hjemvisningerne i 2017 har været, at der ikke er udarbejdet en tilstrækkelig pædagogisk-psykologisk vurdering (PPV), som beskriver barnets vanskeligheder, eller at den PPV, der ligger på sagen, er forældet. En anden hjemvisningsgrund har været, at barnet har vanskeligheder, som ikke er tilstrækkeligt belyst og beskrevet af de fagpersoner, som underviser barnet. Det vil sige, at der mangler fyldestgørende elevplaner, som beskriver barnets faglige niveau og faglige progression.

⁴ Jf. Officialmaksimen: kommunens pligt til at oplyse sagen.

Klagenævnet oplever særligt i sager, der handler om elever med ordblindhed, at det kan være svært at få tilstrækkelige beskrivelser af barnets faglige niveau, standpunkt og udvikling i skolen. Ligeledes ses et fravær af faglige tests, udredning eller lignende foretaget af læsevejleder eller læsekonsulent. Ved hjemvisningen af sagen er der ikke taget stilling til om det tilbud, som barnet er visiteret til, kan tilgodese barnets undervisningsbehov. Hjemvisningen betyder alene, at skolen eller kommunen skal træffe en ny afgørelse på et fyldestgørende grundlag. Når der er truffet en ny afgørelse i sagen, kan forældrene klage til klagenævnet igen, hvis de ikke er enige i afgørelsen.

Ordblindhed

I 2015 oplevede klagenævnet en stigning i sager, som handlede om børn med læse-skrivevanskeligheder, også kaldet dysleksi eller ordblindhed. Siden 2015 har antallet af sager, som handler om ordblinde børn, ligget på omtrent samme niveau. I 2017 har 23 pct. af de sager, klagenævnet har behandlet på folkeskoleområdet, handlet om ordblinde børn (se figur 7).

Klagenævnet har i 2017 fortsat set, at flere skoler anvender ordblindetesten, der er udviklet af Undervisningsministeriet. Samtidig har klagenævnet i flere af de behandlede sager set, at skolerne har manglet at foretage de efterfølgende uddybende og supplerende tests, som kunne bidrage til, at barnets undervisning kunne tilrettelægges i forhold til det enkelte ordblind barns særlige behov. Det betyder, at på trods af at barnet er erklæret ordblind, har der ikke været udarbejdet handleplaner, og barnet ikke blevet tilbudt den målrettede indsats, som er nødvendig for, at en tilstrækkelig faglig udvikling kan finde sted. Klagenævnet har set eksempler på, at der gennem flere år har været mistanke eller viden om dyslektiske vanskeligheder, uden at der har været en massiv og målrettet indsats i forhold til at arbejde med og kompensere for disse vanskeligheder.

Klagenævnet har i 2017 behandlet en del klager, der har handlet om ordblinde børn, som går på ordblindeefterskole, da forældrene og barnet har oplevet, at almenskolen ikke har kunnet imødekomme barnets vanskeligheder og behov for støtte. Klagenævnet har behandlet disse sager og taget stilling til, om det tilbud, der er givet af kommunen, har kunnet tilgodese barnets behov. Klagenævnet kan ikke pege på en ordblindeefterskole eller tage stilling til betaling af efterskole.

Disse sager bærer ofte præg af, at forældrene og barnet har mistet tilliden til den skole, barnet har gået på. De oplever, at skolen ikke har haft den fornødne viden, kompetence og/eller ressourcer til at støtte barnet relevant og tilstrækkeligt i forhold til ordblindeproblematikken. Barnet er ofte allerede startet på efterskole, når der klages over kommunens afgørelse. I disse sager kan det være svært for sekretariatet at få indhentet aktuelle oplysninger om barnets faglige niveau og progression til at få oplyst sagen tilstrækkeligt.

Eksempel 3.

Et eksempel kunne være en elev, der går i 9. klasse på ordblindееfterskole. Kommunen har truffet afgørelse om, at elevens behov i 9. klasse kan imødekommes i almenklassen. Forældrene ønsker visitering til ordblindееfterskole. Familien er oplyst om, at nævnet ikke kan pege på en efterskole eller tage stilling til betaling af efterskole. Forældrene ønsker, at sagen behandles, da de ønsker, at der tages stilling til, om deres barn har behov for et specialundervisningstilbud. Sagen består af en meget tynd elevplan fra 7. og 8. klasse. Fagligt beskriver skolen en elev, der i de fleste fag ligger under gennemsnittet og en del under gennemsnittet, men der er ingen yderligere beskrivelser af elevens faglige niveau og progression i undervisningen. Skolen har anvendt ordblindetest.nu, men har ikke foretaget nogle efterfølgende uddybende eller supplerende tests i hverken 7. eller 8. klasse. Da eleven går på efterskole i 9. klasse oplyser kommunen, at de ikke har mulighed for at beskrive elevens faglige niveau yderligere, og at kommunen ikke har mulighed for at skaffe yderligere til sagen. Efter aftale med elevens forældre kontakter klagenævnet efterskolen, da der ved opstart på efterskolen er udarbejdet faglig test med henblik på niveau-indplacering. Ved at sammenholde det nye materiale med de eksisterende oplysninger fra tidligere skole er det nu muligt for klagenævnet at behandle sagen på et tilstrækkeligt oplyst grundlag.

Specialundervisning i dagbehandling

Klagenævnet har i 2017 oplevet en stigning i sager, hvor det for klagerne ikke kun handler om specialundervisning, men også handler om dagbehandling. Det vil sige sager, hvor der både er truffet afgørelse om behandling efter serviceloven og truffet afgørelse om specialundervisning efter folkeskoleloven. Nævnet tager kun stilling til den del af sagen, der vedrører barnets specialundervisningstilbud. Forældrene kan klage over dagbehandlingsdelen til Ankestyrelsens kommunale afdeling, som behandler klager truffet efter serviceloven.

Klagenævnet har i K-meddelelse nr. 38 vejledt nærmere om, hvordan kommunen skal træffe afgørelse om henvisning til dagbehandlingstilbud efter både servicelovens og folkeskolelovens regler.

Eksempel 4a og 4b.

Et eksempel på en sag kunne være en kommune, der har visiteret et barn til et specialundervisningstilbud fx en specialskole for elever med autismespektrumforstyrrelse. Forældrene ønsker et dagbehandlingstilbud, da de mener, at et specialundervisningstilbud ikke er et tilstrækkeligt tilbud til deres barn. Nævnet tager ikke stilling til, om barnet har behov for dagbehandling. Nævnet tager stilling til, om det specialundervisningstilbud, kommunen har visiteret barnet til, imødekommer barnets behov ved et undervisningstilbud. Den vurdering, nævnet foretager, går derfor på, om den pædagogiske tilgang, målgruppen og den undervisning barnet kan tilbydes, kan imødekomme barnets vanskeligheder og behov ved et undervisningstilbud.

Et andet eksempel på en sag kunne være en kommune, der har visiteret et barn til dagbehandlingstilbud. Forældrene klager, da de ønsker et andet dagbehandlingstilbud, end det kommunen har tilbudt. Nævnet kan i disse sager tage stilling til skoledelen i det dagbehandlingstilbud, barnet er visiteret til. Nævnets vurdering i disse sager går på, om rammerne, pædagogikken, elevsammensætningen og den undervisning, som barnet tilbydes i dagbehandlingstilbuddet, imødekommer barnets behov i forhold til faglig indlæring og udvikling. Nævnet tager ikke stilling til selve behandlingsdelen.

3.2 Ungdomsområdet

Den særlige tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU)

På STU området har vi i 2017 udvalgt følgende emner:

- Realitetsbehandlede sager på STU-området
- Unge med flere diagnoser
- Ungdoms Uddannelsesvejlederens (UU-vejleder) indstilling og uddannelsesplan
- Nævnets kompetence på STU området

Realitetsbehandlede sager på STU-området

I 2017 har klagenævnet i alt behandlet 69 sager på ungdomsområdet. De fleste klagesager har været i forhold til målgruppevurdering, hvor klagenævnet tager stilling til, om den unge er omfattet af målgruppen for en særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU. Af de 69 ungdomssager, som klagenævnet har behandlet i 2017, har 45 sager handlet om kommunens afslag på, at den unge er i målgruppen for at få STU. Nævnet har ændret 27 af disse sager, da det er vurderet, at den unge var i målgruppen for en STU.

Unge med flere diagnoser

I de realitetsbehandlede sager på STU-området har den primære vanskelighed i 27 pct. af sagerne været vanskeligheder inden for autismespektret og i 17 pct. af sagerne generelle indlæringsvanskeligheder.

Disse tal kan dog give et noget forenklet billede af de unges vanskeligheder, da klagenævnet kun registrerer den primære vanskelighed i hver sag. I mange sager har de unge flere vanskeligheder og diagnoser, som præger den unges funktionsniveau. Særligt ses det, at den unge, udover at have en psykisk udviklingsforstyrrelse som fx Aspergers syndrom, kan have andre psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser såsom depression, angst, nervøse og stress-relaterede tilstande, anoreksi, men også psykiske lidelser som skizofreni.

Eksempel 5.

Et eksempel kunne være et ungt menneske med autismespektrumforstyrrelse. Den unge har i en længere periode udvist angst og været rigid i adfærd og tankegang. Den unge har startet i flere forskellige uddannelsesforløb uden at gennemføre forløbene. Der er gennem flere år blevet arbejdet med den unges vanskeligheder, men den unge udvikler sig meget langsomt og fremstår meget sårbar. Nævnet vurderer, at den unge tilhører målgruppen for en STU. Nævnet lægger i afgørelsen vægt på, at den unge i en længere periode har udvist angst og været rigid i adfærd og tankegang. Nævnet vurderer, at disse forhold er tæt knyttet til den unges autismespektrumforstyrrelse, og en stabilisering af den unges psykiske tilstand er en længerevarende proces, som man ikke kan forvente finder sted inden for den nærmeste fremtid.

I de sager, hvor nævnet ændrer kommunens afgørelse, har nævnet vurderet, at den unges vanskeligheder er så massive, at den unge ikke inden for den nærmeste fremtid kan gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse.

I de sager, hvor nævnet ikke ændrer kommunens afgørelse, har nævnet vurderet, at den unges vanskeligheder og funktionsniveau er af en sådan karakter, at den unge inden for den nærmeste fremtid og evt. med den rette behandling vil kunne blive parat til at indgå i en ordinær ungdomsuddannelse.

Eksempel 6.

Et eksempel kunne være et ungt menneske, som har vanskeligheder i forhold til adfærdsmæssig og emotionel regulering. Kommunen har vurderet, at den unge ikke er i målgruppen for en STU. Kommunen skriver, at de mener, at den unge med fordel kan deltage i et terapiforløb med det formål at klarlægge, om den unge med den rette behandling vil blive klar til at indgå en ungdomsuddannelse med støtte. Fagligt beskrives den unge med gode faglige kundskaber, samt at den unge har været til 9. klasses afgangsprøve i alle fag. Der er foretaget ny psykolograpport, som beskriver, at aktuelt har den unge så store følelsesmæssige og sociale vanskeligheder samt reguleringsmæssige vanskeligheder, at den unge vil få svært ved at bringe sit kognitive potentiale i anvendelse på en fremtidig ungdomsuddannelse. Nævnet vurderer, at den unge ikke er i målgruppen til en STU. Nævnet vurderer, at den unge har potentialer og forudsætninger for at kunne udvikle sig.

Nævnet foretager en individuel vurdering ud fra den unges funktionsniveau og vanskeligheder i forhold til, om den unge er i målgruppen for en STU. Ved vurderingen tages der også stilling til, om de vanskeligheder den unge har, kan bedres og afhjælpes inden for en overskuelig tid, således at den unge bliver i stand til at kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse evt. med mentorordning.

UU-vejleders indstillingsskema og uddannelsesplan

UU-vejlederens indstillingsskema og uddannelsesplan er et vigtigt redskab til at vurdere, om den unge er i målgruppen for en STU og til efterfølgende at tilrettelægge den unges STU.

Når klagenævnet skal vurdere, om den unge er i målgruppen for en STU, eller om vedkommende kan tilgodeses på et bestemt STU-tilbud, er det væsentligt, at der ligger forholdsvis nye oplysninger og beskrivelser af den unge på sagen. Klagenævnet oplever både i sager, der handler om målgruppevurdering og vurdering af STU-sted, at den unges vanskeligheder og behov ikke altid er tilstrækkeligt aktuelt belyst og beskrevet.

De sager, der behandles på STU-området, handler ofte om unge mennesker, der gennem det meste af deres liv har været tilknyttet specialskolemiljø, men det er ikke altid, at den unges skolegang, udvikling og behov er beskrevet herfra. Derudover kan det, der er beskrevet fra grundskolen, være mindre relevant for nævnets behandling af sagen, da det er af ældre dato, eller fordi den unges funktionsniveau er forandret. Klagenævnet ser også sager med unge, som har haft en turbulent skolegang med flere skoleskift og afbrudt skolegang. Derfor kan det være svært for nogle kommuner at fremskaffe de nødvendige dokumenter om den unge. Det er nævnets oplevelse, at i de tilfælde, hvor sagen generelt ikke er tilstrækkelig oplyst, bærer UU-vejleders indstilling og den foreløbige uddannelsesplan også præg af dette.

Ved en vurdering af om den unge er i målgruppen for STU, må UU-vejleder være tydelig omkring at få beskrevet den unges nuværende funktionsniveau ved bl.a. at beskrive og belyse, hvad den unge har af ressourcer og vanskeligheder samt foretage en vurdering af, hvilke pædagogiske rammer den unge har behov for uddannelsesmæssigt.

Ved en indstilling, der handler om STU-uddannelsessted, må UU-vejleder udarbejde en uddannelsesplan, som indeholder en tydelig faglig beskrivelse af den unges nuværende vanskeligheder og ressourcer, samt faglige, sociale og personlige behov. Herudover er det væsentligt med en beskrivelse af, hvad den unge selv har af ønsker og mål i forhold til en STU.

Kravet om relevante dokumenter til at oplyse sagen yderligere kan eksempelvis opfyldes ved at indhente ny statusbeskrivelse fra seneste uddannelsessted, praktikevalueringer, samtale med den unge og dennes familie og de fagpersoner, der kender den unge. Derudover kan nye faglige tests eller psykologiske udredninger, for eksempel en neuropsykologisk udredning af den unge, bidrage til at få beskrevet den unges nuværende funktionsniveau. Nævnet ser en tendens til, at netop en neuropsykologisk udredning af den unge anvendes, når kommunen ikke kan vurdere den unges vanskeligheder på de foreliggende oplysninger.

I de sager, hvor kommunen ikke har indsendt de fornødne oplysninger om den unge, og hvor sagen bærer præg af usikkerhed om den unges funktionsniveau, prøver klagenævnet at få kommunen til at oplyse sagen tilstrækkeligt. Hvis nævnet ikke inden for rimelig tid kan få de nødvendige oplysninger, hjemviser sagen. Kommunen må efterfølgende sørge for, at der bliver udarbejdet de beskrivelser og tests, som skal til for at oplyse sagen. Ved hjemvisningen af sagen er der ikke taget stilling til klagen. Hjemvisningen betyder alene, at kommunen skal træffe en ny afgørelse på et fyldestgørende grundlag. Når der er truffet en ny afgørelse i sagen, kan den unge klage til klagenævnet igen, hvis vedkommende ikke er enig i afgørelsen.

Eksempel 7.

Et eksempel kunne være en sag med et ungt menneske på 20 år, der er diagnosticeret med ADHD. Hele sit liv har den unge gået i heldagsskole. Den unge fremstår med faglige og sociale vanskeligheder, men det er vanskeligt at vurdere de faglige evner, da den unge har sproglige vanskeligheder og har svært ved at udtrykke sig mundtligt. Den unge mister let koncentrationen, og temperamentet kører let op. Sagen består af en udtalelse fra den tidligere heldagsskole, som er af ældre dato, en talepædagogisk vurdering af ældre dato samt et indstillingsskema udfyldt af UU-vejleder. Indstillingsskemaet indeholder kun oplysninger fra de dokumenter, der er på sagen. Kommunen har oplyst, at der ikke er yderligere dokumenter til sagen, og at det ikke er muligt at skaffe mere. Nævnet hjemviser sagen til fornyet behandling i kommunen, da det vurderes, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst.

Nævnets kompetencer på STU-området

Klagenævnet har ikke kompetence til at pege på et bestemt STU-sted. Nævnet foretager en vurdering af, om det STU-tilbud kommunen har visiteret den unge til kan imødekomme den unges faglige, sociale og personlige behov ved en STU, og om de foreløbige mål der er opstillet i uddannelsesplanen kan imødekommes på det uddannelsessted, den unge er visiteret til. Vurderer nævnet, at kommunens tilbud ikke kan imødekomme den unges behov, ændres kommunens afgørelse. Kommunen må herefter i samarbejde med den unge og evt. forældre finde et nyt STU-tilbud, der i højere grad imødekommer den unges vanskeligheder og behov.

Klagenævnet ser en del sager, hvor den unge også ønsker at klage over afslag på botilbud eller at klage over det botilbud, den unge er blevet tilbudt. Nævnet oplever, at for den unge og den unges familie

hænger valg af STU-sted og valg af botilbud tæt sammen, og den unge og familien oplever, at det er problematisk, at man ikke foretager en samlet vurdering af den unges behov i kommunen, når der tages stilling til STU-sted og botilbud. Klagenævnet har dog ikke kompetence til at tage stilling til den del af klagen, der handler om botilbud, da loven om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov ikke indeholder regler om botilbud eller bo-ophold, kun bo-undervisning. I sager, hvor klagenævnet ikke har kompetence til at behandle sagen, vejleder klagenævnet borgeren om rette myndighed, der kan behandle den del af sagen.

4. Klagesager i 2017

I kapitel 4 gives et overordnet billede af klagesagerne i 2017. Der gives her et overblik over antallet af modtagne klager, afsluttede klagesager, realitetsbehandlede klagesager samt sagsbehandlingstid.

4.1 Modtagne klagesager

I 2017 har Klagenævnet for Specialundervisning modtaget 356 klager, hvilket er på samme niveau som året før, hvor klagenævnet modtog 365 sager. Der kan dog ses et mindre fald i antallet af klagesager på ungdomsområdet, jf. nedenstående tabel 1.

Tabel 1. Fordeling af modtagne klager inden for klagenævnets sagsområder

Klagenævnets sagsområder	2015	2016	2017
Folkeskoleklagesager	175	246	250
Ungdomsklagesager	102	105	86
Voksenklagesager	17	12	17
Førskoleklagesager	2	2	3
I alt	296	365	356

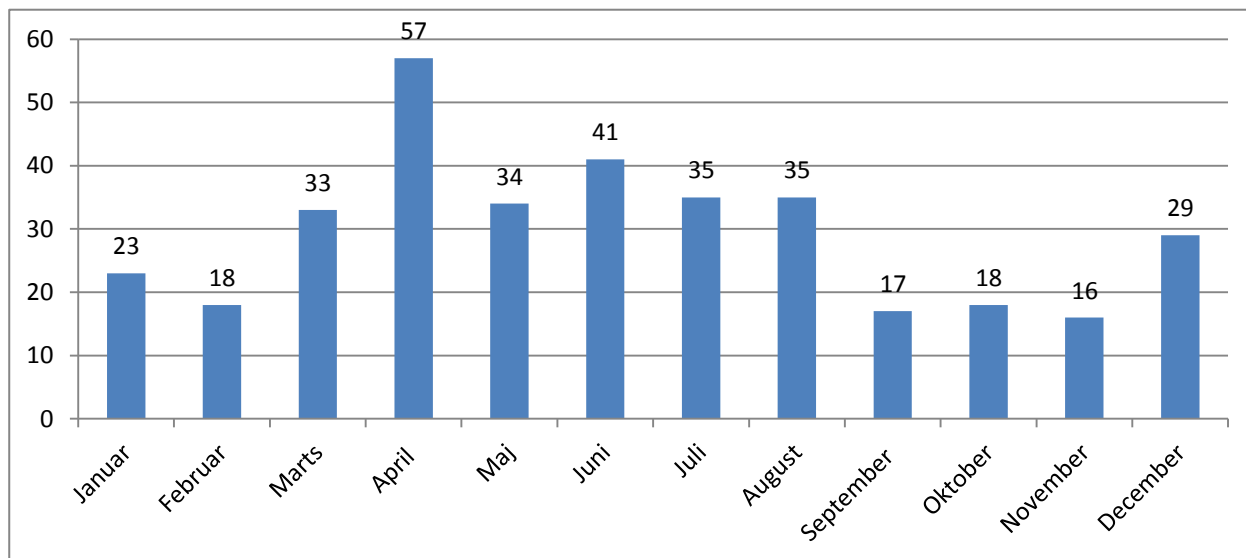
År 2016 og 2017 ligger på omtrent samme niveau, og det er derfor fortsat på folkeskoleområdet fra 2015 til 2016, at der har været den største ændring de seneste par år. Her steg antallet af modtagne klagesager fra 175 i 2015 til 246 klagesager i 2016, svarende til en stigning på 42 pct.

På voksenområdet – som er et mindre sagsområde – er antallet af indkomne klagesager steget fra 12 sidste år til 17 klagesager i år. Som det ses i tabel 1, har antallet af modtagne klagesager på voksenområdet ligget på omtrent samme niveau de sidste par år.

Det fremgår af tabel 1, at antallet af førskoleklagesager er ganske få. Det er alene de regionale tilbud på førskoleområdet, hvor der er klageadgang til Klagenævnet for Specialundervisning. Klager over kommunale tilbud på førskoleområdet ligger udenfor klagenævnets kompetenceområde.

Tilgangen af klagesager fordelt på de enkelte måneder kan ses på nedenstående figur. Her ses det, at tilgangen i april har ligget højt med 57 sager ud af de i alt 356 modtagne sager.

Figur 1. Tilgang af klagesager i de enkelte måneder i 2017

Ser man på samme figur fra de forgående år, kan man se, at det er en generel tendens, at klagenævnet modtager flest klager i foråret og først på sommeren. En forklaring på dette kan være en sammenhæng med, hvornår på året visitationen til specialundervisning finder sted ude i kommunerne.

4.2 Afsluttede klagesager

I 2017 har klagenævnet afsluttet 354 klagesager. I 2016 afsluttede klagenævnet 327 klagesager.

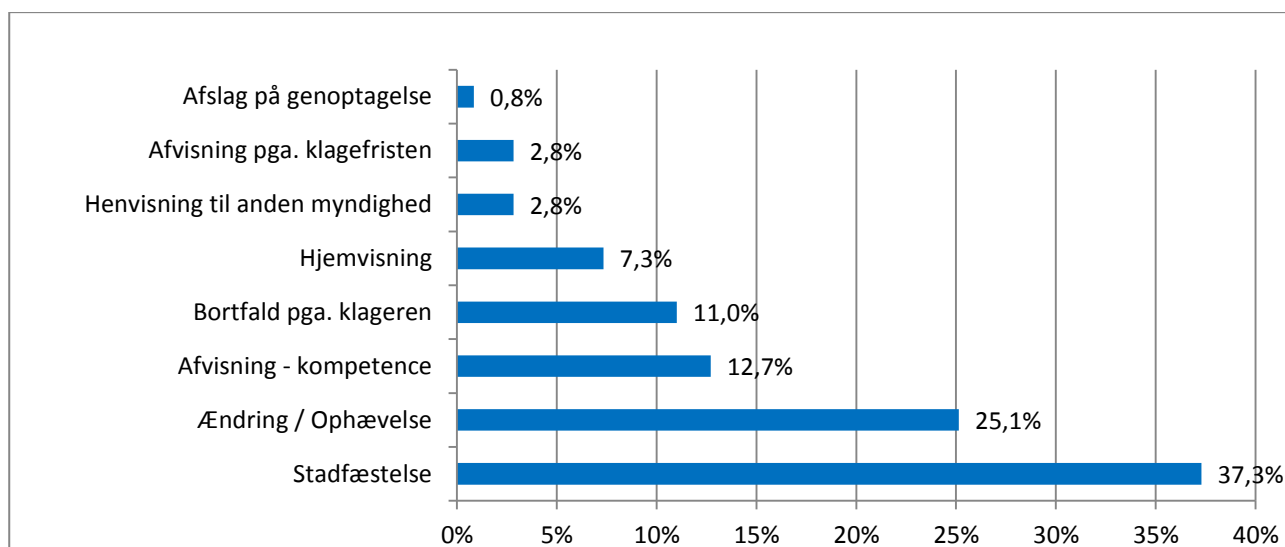
Boks 5. Hvornår er en sag afsluttet

En sag betragtes som **afsluttet**, når:

- Klagenævnet har afvist sagen.
- Borgeren trækker klagen.
- Klagenævnet har behandlet sagen og truffet afgørelse (realitetsbehandlet).

I nedenstående figur 2 ses udfaldet af de afsluttede klagesager. Figuren viser således både sager, der ikke har været realitetsbehandlet og de sager, der har været behandlet og afgjort ved enten stadfæstelse (ikke ændring), ændring eller hjemvisning.

Figur 2. Udfald af afsluttede klagesager i 2017

I 37 pct. af sagerne, svarende til 132 sager, har klagenævnet været enig med kommunen og stadfæstet kommunens afgørelse. Der er tale om en stigning på 6 pct. point i forhold til 2016, hvor klagenævnet var enig i kommunens afgørelse i 31 pct. af sagerne.

I 25 pct. af sagerne, svarende til 89 sager, har klagenævnet ændret kommunens afgørelse, hvilket ligger på samme niveau som sidste år.

Af de afsluttede klagesager i 2017 er knap 13 pct. blevet afvist på grund af manglende kompetence. I 2016 var dette tal på 16,5 pct. I 11 pct. af de afsluttede klagesager har klageren valgt at trække sin klage. Det sker fx, hvis man alligevel når til enighed mellem kommune og borger efter, at klagen er sendt ind til Klagenævnet for Specialundervisning. I 2016 udgjorde udfaldet ”bortfald pga. klager” 14 pct. af de afsluttede sager.

I 2017 har klagenævnet hjemvist 7 pct. af klagesagerne, svarende til 26 sager. Det betyder, at sagen sendes tilbage til kommunen til ny behandling og afgørelse, fx hvis kommunen har truffet afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag. Ofte er det sager, hvor den pædagogisk psykologiske vurdering, der har været med til at danne grundlag for kommunens afgørelse, har været mangelfuld eller flere år gammel. I 2016 hjemviste klagenævnet 5,5 pct. af sagerne.

4.3 Realitetsbehandlede klagesager

Langt størstedelen af de afsluttede klagesager i 2017 er blevet realitetsbehandlet.

Boks 6. Hvornår er en sag realitetsbehandlet

En sag betragtes som **realitetsbehandlet**, når:

- Klagenævnet har behandlet sagen og truffet afgørelse om ændring af kommunens afgørelse.
- Klagenævnet har behandlet sagen og truffet afgørelse om ikke at ændre (stadfæstelse) kommunens afgørelse.
- Klagenævnet har hjemvist kommunens afgørelse til ny behandling og afgørelse i kommunen, fx hvis kommunen har truffet afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag.

Af de 354 afsluttede klagesager har klagenævnet realitetsbehandlet 247 i 2017, hvilket svarer til 70 pct. af klagenævnets sager. I 2016 realitetsbehandlede klagenævnet 203 sager. I 2015 var dette tal på 200 sager.

Tabel 2. Antal realitetsbehandlede klagesager i perioden 2015-2017

Årstal	2015	2016	2017
Antal realitetsbehandlede klagesager	200	203	247

Der kan ses en stigning i antallet af realitetsbehandlede sager i 2017 i forhold til de to forgående år. En del af forklaringen på dette er, at Klagenævnet for Specialundervisning i 2016 modtog 26 pct. flere sager end i 2015. Dette medførte et efterslæb på sager fra 2016, som blev afgjort i de første måneder af 2017.

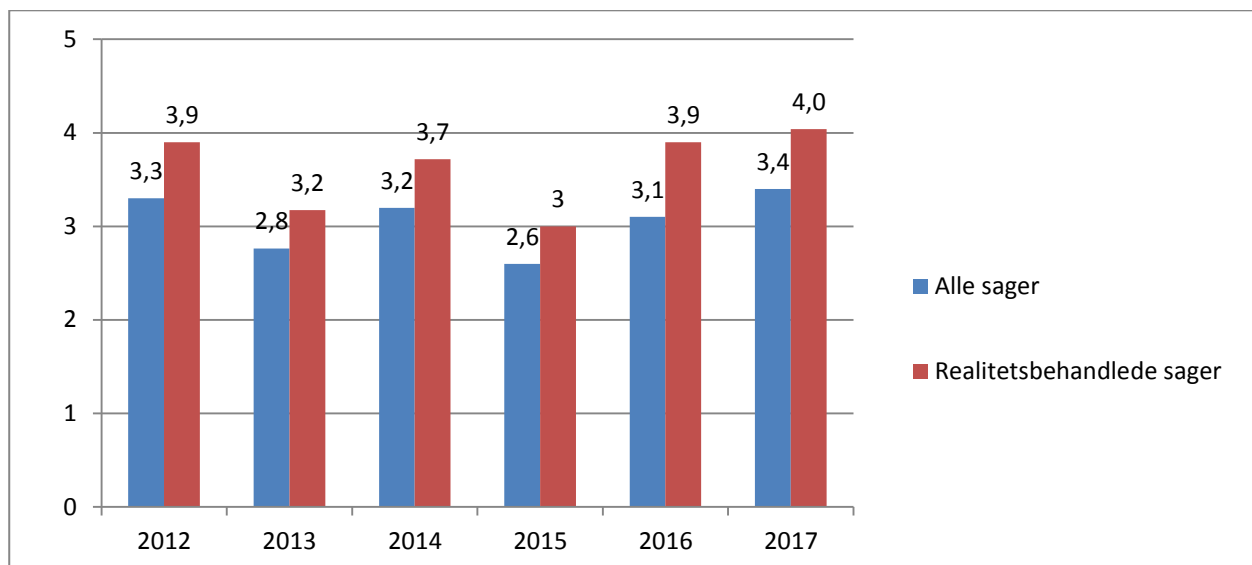
Nogle af de realitetsbehandlede klagesager behandles ikke på nævnsmøder, men afgøres af formanden for klagenævnet efter bemyndigelse fra nævnet.⁵ Det er fx sager, hvor klagenævnet hjemviser sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen, fordi sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at nævnet kan vurdere barnets eller den unges behov.

⁵ Klagenævnets medlemmer kan bemyndige formanden for klagenævnet til at træffe afgørelse i visse sager, jf. § 9 i forretningsorden for Klagenævnet for Specialundervisning (Bekendtgørelse nr. 998 af 15. september 2014).

4.4 Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for alle klagesager var i 2017 på 3,4 måneder, mens den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de realitetsbehandlede klagesager var 4 måneder. Se figur 3. I 2016 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på alle klagesager 3,1 måneder og 3,9 måneder på de realitetsbehandlede sager. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid har således ligget på omtrent samme niveau de sidste to år. Stigningen i sagsbehandlingstiden fra 2015 til 2016 skyldtes, at klagenævnet modtog 26 pct. flere sager i 2016 end året før.

Figur 3 Sagsbehandlingstid i perioden 2012-2017(antal måneder)

Det er et konstant fokusområde for klagenævnet at få sagerne forelagt for nævnet så hurtigt som muligt. Sagsbehandlingstiden bliver imidlertid løbende påvirket af antallet af modtagne klagesager. Desuden påvirker det sagsbehandlingstiden, når der i de enkelte sager mangler oplysninger, som sekretariatet i klagenævnet må vente på, at kommunerne indhenter.

De realitetsbehandlede klagesager har en længere sagsbehandlingstid end de andre klagesager. Det skyldes, at sagsgangen er længere i de sager, som skal forelægges og afgøres på et nævnsmøde bl.a. pga. indhentning af oplysninger. De sager, hvor klagen bliver afvist, fx fordi nævnet ikke har kompetence til at behandle sagen, eller fordi klageren trækker sin klage tilbage, bliver ikke behandlet på møder. Se kapitel 2 om klagenævnets virksomhed.

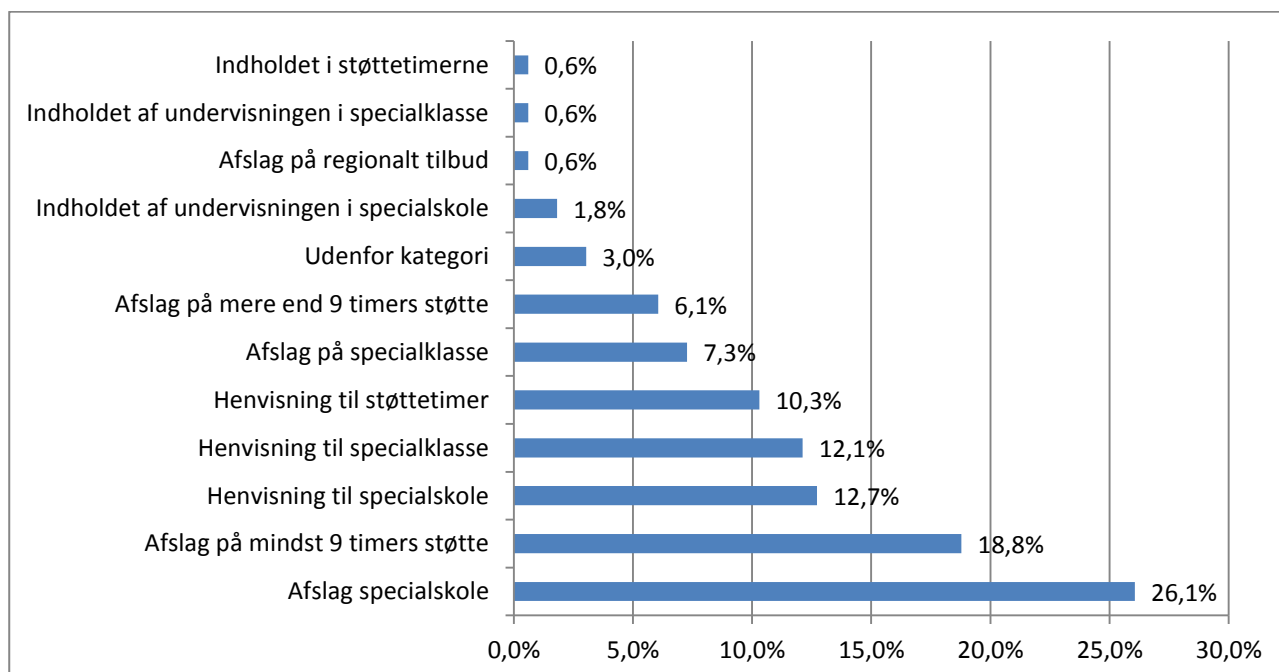
5. Klagesager på folkeskoleområdet

Klagenævnet kan træffe afgørelse i klager over afgørelser fra kommunen/skolen om tilbud eller afslag på tilbud om specialundervisning for elever i folkeskolen. Det gælder elever, der har behov for undervisning i specialskoler og specialklasser samt elever med behov for støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt (à 60 minutter).⁶

5.1. Modtagne klagesager på folkeskoleområdet

I 2017 har klagenævnet modtaget 250 klagesager på folkeskoleområdet, hvilket er på samme niveau som 2016, hvor klagenævnet modtog 246 klagesager på folkeskoleområdet. Se tabel 1 i kapitel 4. Størstedelen af klageårsagerne i 2017 har enten været, at forældrene har modtaget et afslag på, at deres barn kan få specialpædagogisk bistand i form af mindst ni timers støtte i en almindelig klasse eller afslag på ønsket om et undervisningstilbud på en specialskole. Dette fremgår af nedenstående figur.

Figur 4. Klageårsager på folkeskoleområdet 2017

I 26 pct. af sagerne har forældre fået afslag på ønsket om et undervisningstilbud på en specialskole. Se figur 4. Der er sket et fald i sager med denne klageårsag, da de i 2016 udgjorde 37 pct. af sagerne og i 2015 udgjorde 40 pct. af sagerne.

Den næststørste kategori handler om afslag på specialpædagogisk bistand i form af mindst ni timers støtte i en almindelig klasse. Denne kategori har udgjort knap 19 pct. af sagerne. I 2016 lå dette tal på knap 16 pct.

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1510 af 14. december 2017 om folkeskolen § 3, stk. 2, jf. § 20, stk. 2, jf. § 51, stk. 3-5 og 8. Klagenævnet kan også tage stilling til specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder, jf. § 51, stk. 9.

I knap 13 pct. af folkeskolesagerne har klageårsagen været, at barnet er blevet henvist til specialskole. I disse sager har forældrene enten ønsket, at barnet skulle inkluderes med støtte i en almindelig klasse eller henvises til en specialklasse.

I ca. 12 pct. af sagerne har forældrene klaget over, at barnet er blevet henvist til specialklasse. Forældrene har i disse sager enten ønsket, at barnet skulle inkluderes med støtte i en almindelig klasse eller henvises til specialskole.

10 pct. af klageårsagerne har handlet om klager over henvisning til 9 timers støtte. I 2016 var dette tal kun på 3 pct.

Der kan ses et tydeligt fald i klager over afslag på specialklasse. I 2016 var 21 pct. af klageårsagerne på folkeskoleområdet sager, hvor forældrene ønskede specialklasse til deres barn og havde fået afslag. I 2017 er denne klageårsag faldet til 7 pct.

6 pct. af klagerne har handlet om afslag på mere end 9 timers støtte. Afslag på mere end 9 timers støtte vedrører sager, hvor kommunen har givet eleven støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt og samtidig givet afslag på en ansøgning om støtte i mere end 9 undervisningstimer ugentligt fx, hvor forældrene har ønsket støtte i mindst 14 undervisningstimer ugentligt.

3 pct. af klagerne har handlet om indholdet i støttetimerne eller indholdet i undervisningen i specialklassen eller på specialskolen.

5.2. Afsluttede og realitetsbehandlede folkeskolesager

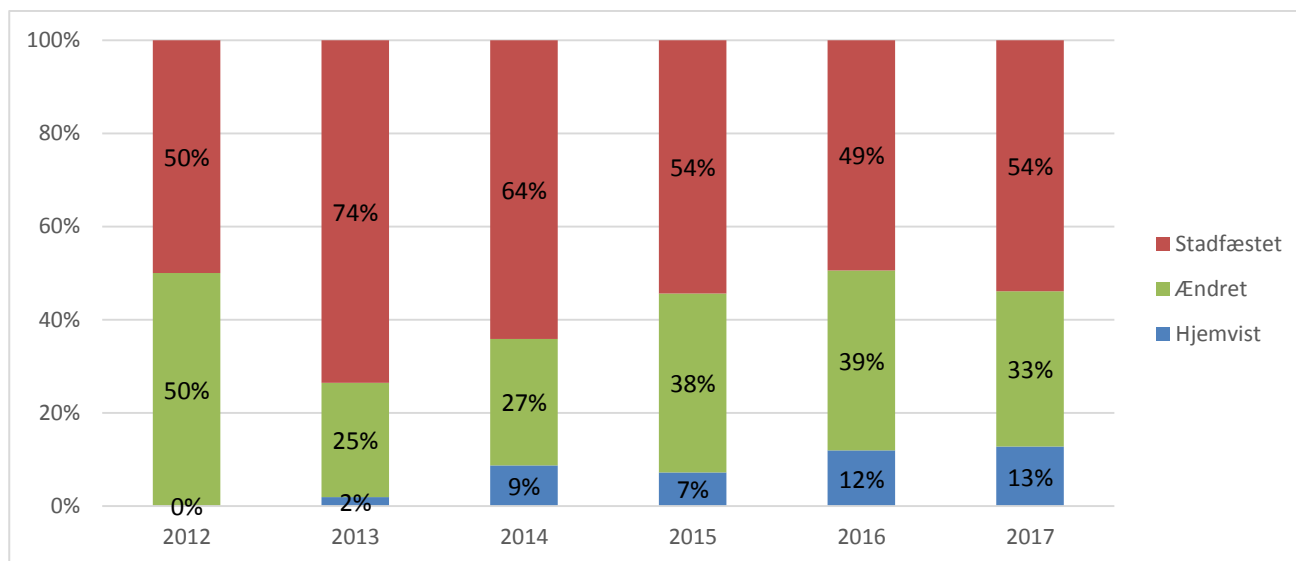
Folkeskolesager er det største sagsområde i Klagenævnet for Specialundervisning. I 2017 har klagenævnet afsluttet 232 klagesager på folkeskoleområdet.⁷ Til sammenligning afsluttede klagenævnet 228 klagesager på folkeskoleområdet i 2016.

14 pct. af klagesagerne er blevet afvist som følge af klagenævnets manglende kompetence til at behandle sagen. I 2016 blev 18 pct. afvist pga. manglende kompetence. I 6,5 pct. af klagesagerne er klagen blevet trukket fx som følge af enighed mellem borger og kommune, mens sagen har været hos klagenævnet. I 4 pct. af sagerne er klagen blevet sendt videre til en anden myndighed, typisk til kommunen, da afgørelsen først skal genvurderes hos kommunen, inden klagenævnet kan tage stilling til sagen. 3 pct. er blevet afvist som følge af, at klagefristen har været overskredet.

Størstedelen af de afsluttede klagesager på folkeskoleområdet er blevet realitetsbehandlet af klagenævnet. Af de 232 afsluttede klagesager på folkeskoleområdet er 165 af sagerne blevet realitetsbehandlet i klagenævnet. Dette svarer til 71 pct. af klagesagerne på folkeskoleområdet. I de 165 sager har klagenævnet enten ændret eller stadfæstet kommunens afgørelse eller hjemvist sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen. Se figur 5.

⁷ I dette tal indgår også klagesager fra 2016, som først blev afsluttet i 2017.

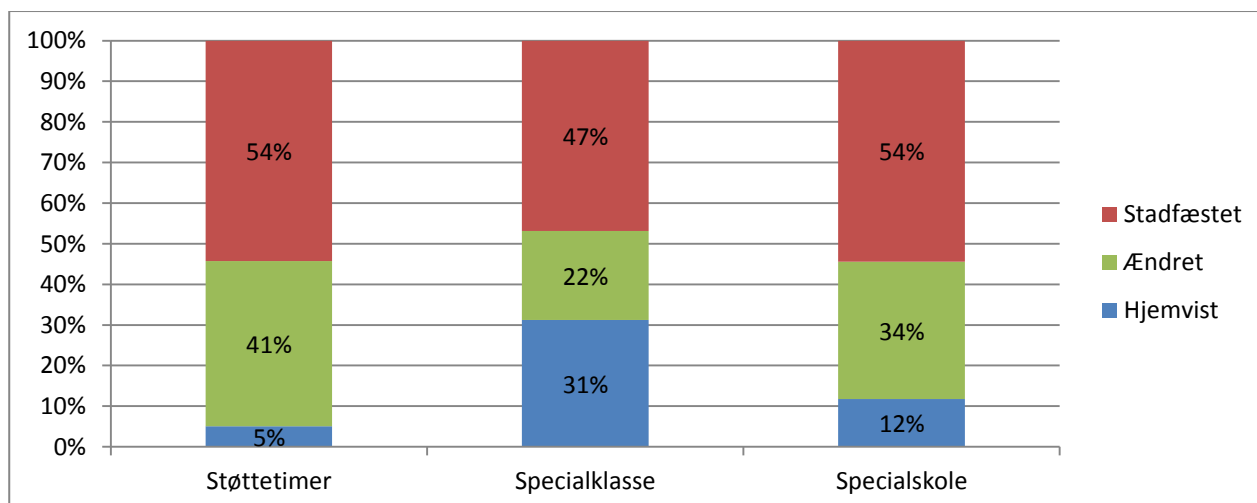
Figur 5. Udfaldet af de realitetsbehandlede folkeskolesager i 2012-2017⁸

I 2017 har klagenævnet været enig i kommunens afgørelse og stadfæstet kommunens afgørelse i 54 pct. af de realitetsbehandlede sager. I 33 pct. af de realitetsbehandlede sager har klagenævnet ændret kommunens afgørelse. I de resterende 13 pct. har klagenævnet hjemvist sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen. I ovenstående figur kan det ses, hvordan disse tal har fordelt sig siden 2012.

Nedenstående figur viser klagesagernes udfald set i forhold til klageårsagen. Her fremgår det, at klagenævnet i lidt over halvdelen af sagerne har været enig og stadfæstet kommunens afgørelse både i sager, hvor klageårsagen har handlet om støttetimer og specialskole. I sager vedrørende specialklasse har klagenævnet været enig med kommunens afgørelse i lidt under halvdelen – 47 pct. af sagerne.

Figur 6. Klagesagernes udfald set i forhold til klageårsagen i 2017

*De to ovenstående figurer indeholder ikke den samme mængde data, idet en lille del af de realitetsbehandlede sager ikke indgår i figur 6, da klageårsagen er uden for kategori.

⁸ Da tallene er afrundet, giver det samlede tal på de enkelte år ikke nødvendigvis 100 pct.

Der har været flest ændringer på folkeskoleområdet i klagesager, der har vedrørt støttetimer. Her har udfaldet i 41 pct. af sagerne været en ændring af kommunens afgørelse.⁹

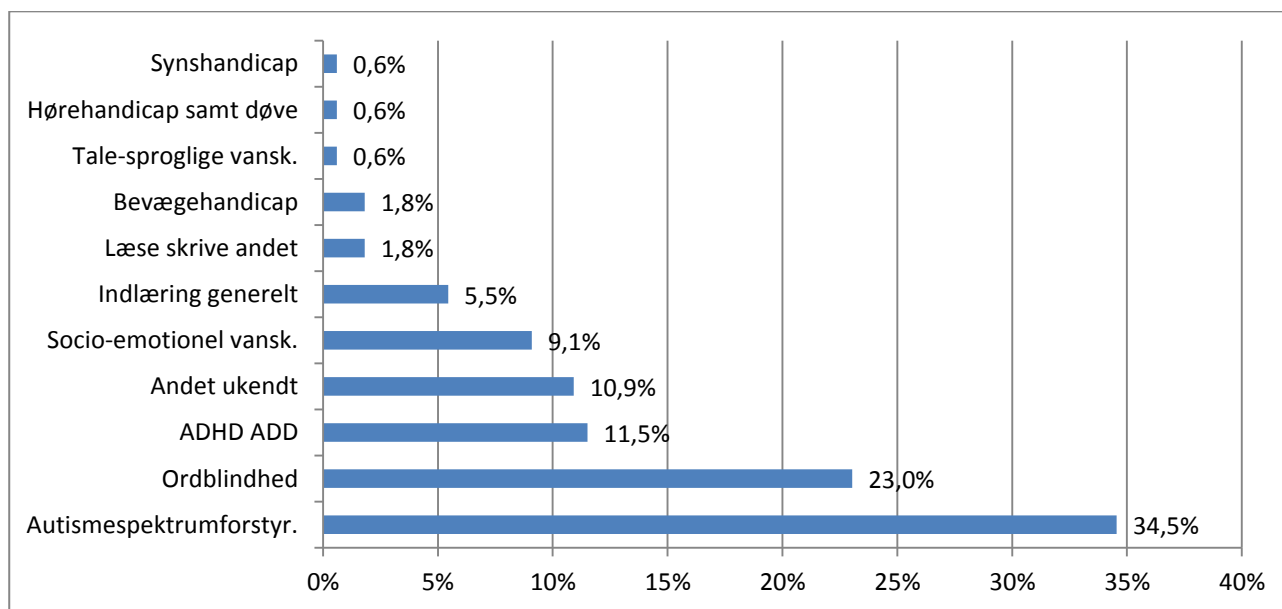
I sager, hvor klageårsagen har handlet om specialklasse, har klagenævnet ændret 22 pct. af kommunernes afgørelser. I 2016 lå dette tal på 47 pct. Klagenævnet har altså i sager om specialklasse i højere grad været enig med kommunerne i 2017 end i 2016. Lige knap en tredjedel af sagerne, hvor klageårsagen har handlet om specialklasse (31 pct.), er blevet hjemvist til ny behandling og afgørelse i kommunen, fordi sagerne har været mangelfuldt oplyst.¹⁰

5.3. Henvisningsårsager til specialundervisningstilbud

Klagenævnet registrerer ved en klagesags afslutning oplysninger om henvisningsårsager, som er oplyst i sagen. I nogle tilfælde henvises elever til specialundervisning på baggrund af flere årsager. I de tilfælde er det den primære henvisningsårsag, der er registreret.

Det forhold, at der er en henvisningsårsag, fx at eleven har ADHD, er ikke ensbetydende med, at eleven har et specialundervisningsbehov. Klagenævnet forholder sig til elevens undervisningsmæssige behov og ikke kun henvisningsårsagen. Der er altså tale om en individuel helhedsorienteret vurdering af vanskelighedernes omfang i forhold til det undervisningsmæssige behov, den enkelte elev har. I de fleste af sagerne, nemlig 34,5 pct., har henvisningsårsagen været kategoriseret som autismspektrumforstyrrelse. Den næst hyppigste henvisningsårsag har været tilfælde, hvor eleven er ordblind. Disse sager har udgjort 23 pct. af sagerne. Se nedenstående figur.

Figur 7. Henvisningsårsager på folkeskoleområdet i 2017

⁹ Det følger af § 51 c, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 1510 af 14. december 2017 om folkeskolen, at klagenævnet kun kan ændre kommunens afgørelse om et undervisningstilbud i den almindelige folkeskole til et undervisningstilbud i en specialklasse eller på en specialskole, hvis vægtige faglige grunde taler herfor.

¹⁰ Det skal her bemærkes, at når summen af behandlede sager er 165, så bliver de procentvise svingninger relativt store. Dette kan bl.a. ses ved, at de 31 pct. hjemviste sager, hvor klagen har vedrørt specialklasse, kun handler om 10 sager.

6. Klagesager på ungdomsområdet (særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse - STU)

Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov trådte i kraft den 1. august 2007.¹¹ Det er kommunen, der træffer afgørelse om tilbud om ungdomsuddannelse efter denne lov. Kommunens afgørelse om afslag på en ungdomsuddannelse, afslag på et specifikt uddannelsessted eller om indholdet af ungdomsuddannelsen kan indbringes for klagenævnet. Lovens formål er at give unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse eventuelt med støtte en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, hvor den unge opnår sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt samt eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse.¹²

Fra den 1. januar 2014 har klagenævnet også haft kompetence til at behandle klager over afbrydelser af ungdomsuddannelsen, genoptagelse af ungdomsuddannelsen og antallet af praktiktimer i ungdomsuddannelsen.¹³

6.1. Modtagne klagesager på ungdomsområdet

Klagenævnet har i 2017 modtaget 86 klagesager på ungdomsområdet vedrørende den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse – STU. Der er sket et fald i antallet af klagesager fra 2016, hvor klagenævnet modtog 105 klagesager på området.

Der er hovedsageligt to klageårsager, der gør sig gældende på ungdomsområdet. Størstedelen af klageårsagerne handler om målgruppevurderinger, hvor kommunen har vurderet, at den unge ikke er i målgruppen for en særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU). I 2017 har 45 af de i alt 69 realitetsbehandlede sager omhandlet målgruppevurderinger. I knap en tredjedel af de behandlede klager (21 af de i alt 69 realitetsbehandlede sager) er årsagen til klagen, at den unge ønsker at gennemføre sin særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse på et andet uddannelsessted, end det kommunen tilbyder.

6.2. Afsluttede og realitetsbehandlede STU-sager

Klagenævnet har i 2017 afsluttet 100 klagesager på ungdomsområdet. Forklaringen på at antallet af afsluttede sager ligger højere end antallet af modtagne (86) er, at der i de 100 afsluttede klagesager også indgår sager, hvor klagen blev modtaget i slutningen af 2016, men først blev afsluttet i klagenævnet i 2017.

Som det fremgår af figur 8, er 23 ud af de 100 klagesager afsluttet som følge af, at klagen er bortfaldet. Det kan bl.a. skyldes, at der er opnået enighed mellem den unge og kommunen.

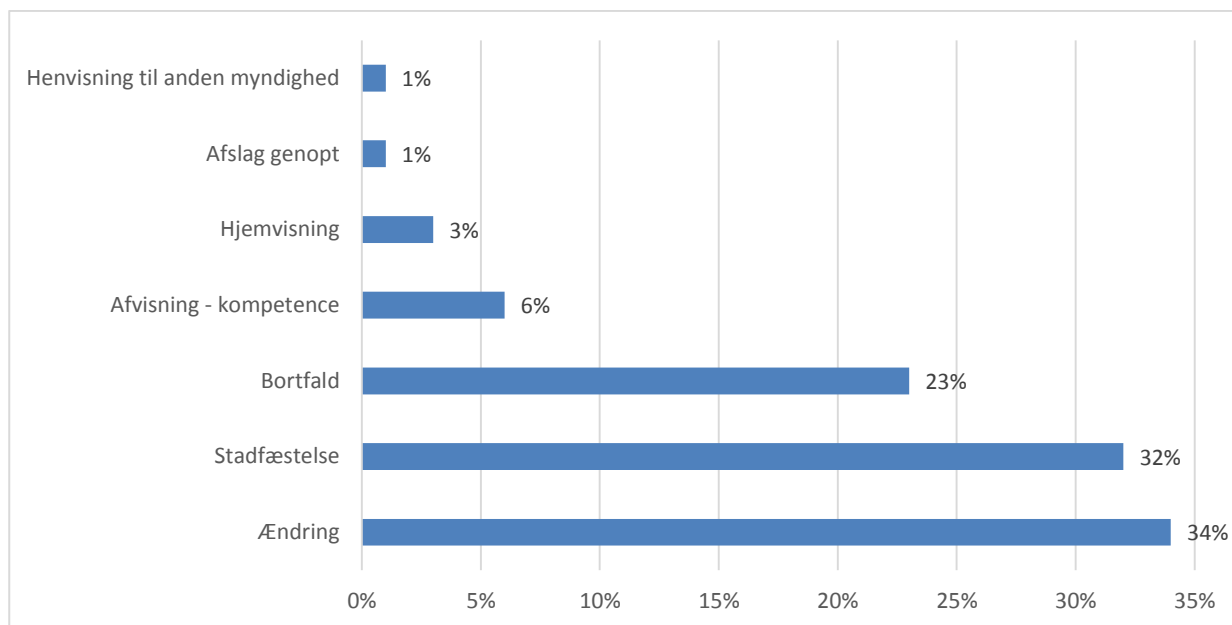
¹¹ Lov nr. 564 af 6. juni 2007 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Nugældende lovbekendtgørelse nr. 783 af 15. juni 2015 og bekendtgørelse nr. 739 af 3. juni 2016.

¹² Lovbekendtgørelse nr. 783 af 15. juni 2015 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 1.

¹³ Lovbekendtgørelse nr. 783 af 15. juni 2015 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 12, stk. 2.

Seks af de afsluttede klagesager (6 pct.) er blevet afvist på grund af, at klagenævnet ikke har kompetence til at behandle dem. Fx klager over afgørelser om betaling af transport til uddannelsesstedet. De resterende to sager (2 pct.) har handlet om henvisning til anden myndighed og afslag på genoptagelse.

Figur 8. Udfaldet af de afsluttede klagesager på ungdomsområdet i 2017

Af de 100 afsluttede sager er 69 af dem blevet realitetsbehandlet i klagenævnet (69 pct.), hvor klagenævnet enten har stadfæstet eller ændret kommunens afgørelse eller hjemvist sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen. Se figur 8.

I de 45 klagesager, hvor klagenævnet har taget stilling til kommunens afslag på, at den unge er i målgruppen for en STU har klagenævnet ændret kommunens afgørelse i 27 af sagerne, så den unge skulle tilbydes en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse. I de resterende 17 klagesager har klagenævnet været enigt med kommunen og stadfæstet kommunens afgørelse. Én sag om målgruppevurdering er blevet hjemvist til ny behandling og afgørelse i kommunen. Klagenævnet har således ændret 60 pct. af kommunernes afgørelser, når klagen går på, om den unge er i målgruppen for en STU.

I de 21 klagesager, hvor klagenævnet har taget stilling til en klage over det tilbudte uddannelsessted, har klagenævnet i 13 af klagesagerne været enigt med kommunen og stadfæstet kommunens afgørelse. Klagenævnet har ændret afgørelsen i de resterende 7 sager. Én sag om STU-uddannelsessted er blevet hjemvist til ny behandling og afgørelse i kommunen.

I to klagesager har klagenævnet taget stilling til indholdet af ungdomsuddannelsen. Klagenævnet har stadfæstet kommunens afgørelse i begge sager. I én sag har klageårsagen ligget udenfor kategori, hvor udfaldet blev en hjemvisning.

7. Klagesager på førskoleområdet

Klagenævnet kan tage stilling til klager over kommunens afgørelse om henvisning eller afslag på henvisning til specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke er påbegyndt deres skolegang. Klagenævnet har kun kompetence til at behandle en klagesag på dette område, hvis den vedrører et regionalt tilbud. Klagenævnet kan også tage stilling til klager over regionsrådenes afgørelse om det nærmere indhold af den specialpædagogiske bistand for børn i førskolealderen, der er henvist til et af de regionale tilbud.¹⁴

I 2017 har klagenævnet modtaget tre klagesager på førskoleområdet. I 2016 modtog klagenævnet to sager på førskoleområdet.

Klagenævnet har afvist at behandle alle de modtagne sager, da klagerne ikke vedrørte regionale tilbud.

¹⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1510 af 14. december 2017 om folkeskolen § 51, stk. 3 og 8.

8. Klagesager på voksenområdet

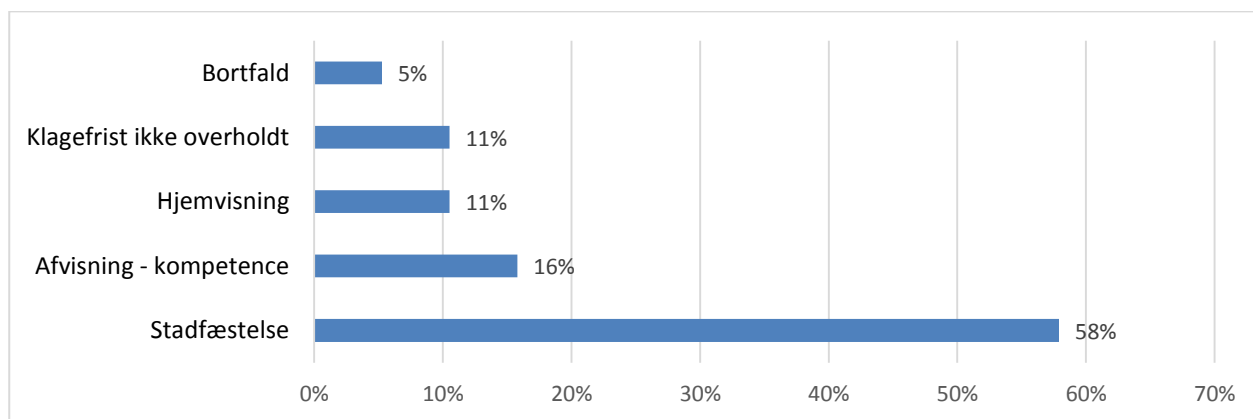
Klagenævnet kan behandle klager over retlige spørgsmål om kommunens afgørelse om kompenserende specialundervisning for voksne.¹⁵ Klagenævnet kan ikke tage stilling til den faglige vurdering i kommunens afgørelse, men alene til om kommunens vurdering af behovet for undervisning er foretaget på baggrund af lovlige (saglige) kriterier, og om forvaltningslovens regler om blandt andet partshøring, begrundelse og klagevejledning er overholdt.

Da klagenævnet alene kan tage stilling til retlige spørgsmål i klagesager om specialundervisning for voksne, kan klagenævnet kun træffe afgørelse om, at sagen enten skal hjemvises til ny behandling i kommunen som følge af væsentlige retlige mangler, eller at kommunens afgørelse stadfæstes.

Klagenævnet kan ikke tage stilling til, om borgeren skal have et specialundervisningstilbud eller ej, eller om det undervisningstilbud, som kommunen tilbyder, er godt nok.

Klagenævnet har modtaget 17 klagesager om specialundervisning for voksne i 2017. I 2016 modtog klagenævnet 12 klagesager på voksenområdet.

Figur 9. Udfaldet i klagesagerne på voksenområdet i 2017

Klagenævnet har afsluttet 19 klagesager på området i 2017.¹⁶ I 11 af de 19 klagesager har klagenævnet stadfæstet kommunens afgørelse, svarende til 58 pct. Se figur 9. I tre klagesager (16 pct.) har klagenævnet afvist at behandle sagerne på grund af manglende kompetence. I to af de 19 klagesager (11 pct.) har klagenævnet vurderet, at kommunens afgørelse havde så væsentlige retlige mangler, at sagen skulle hjemvises til ny behandling i kommunen. I to klagesager (11 pct.) har klagefristen ikke været overholdt. I en klagesag (5 pct.) er sagen afsluttet som følge af, at klageren ikke længere ønskede sin sag behandlet af klagenævnet.

¹⁵ Bekendtgørelse nr. 378 af 28. april 2006 om specialundervisning for voksne § 17, stk. 1.

¹⁶ I dette tal indgår også sager, hvor klagerne blev indgivet i 2016, men hvor klagenævnets behandling af sagerne først blev afsluttet i 2017.

9. Kommunernes sagsbehandling

Når klagenævnet behandler klager over kommunernes afgørelser på førskole- og folkeskoleområdet samt ungdoms- og voksenområdet, foretager klagenævnet også en vurdering af, om kommunen i sin sagsbehandling har overholdt forvaltningsretlige regler og principper om fx partshøring og begrundelse for afgørelsen. Der kan være flere formelle fejl i en enkelt sag.

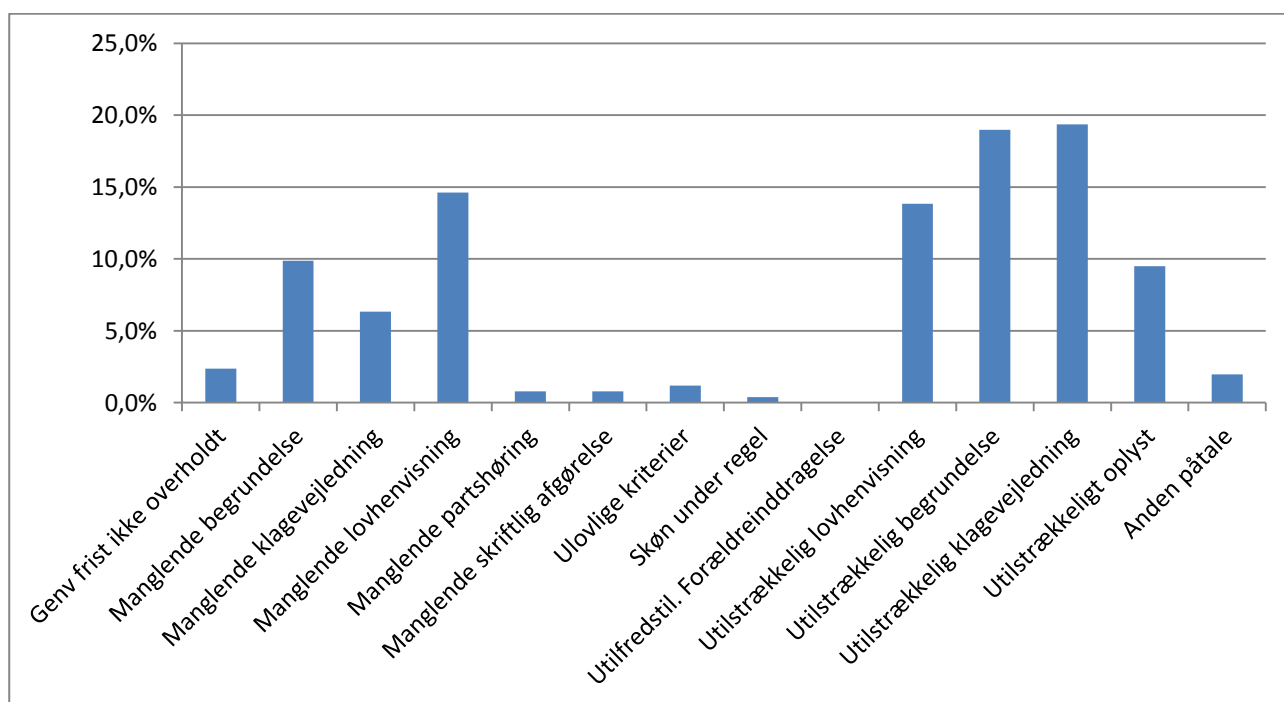
Tabel 3. Andelen af afgørelser med formelle fejl i afsluttede klagesager i perioden 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Andel af sager med formelle fejl	76 %	78 %	84 %*	62 %
Indeholdt i årsrapport	76 %	78 %	69 %*	62 %

*Ved udarbejdelsen af statistikken i januar 2017 viste det sig, at tallet for 2016 har været opgjort forkert i årsrapporten for 2016. De 84 pct. der står med fed skrift, er derfor det korrigerede tal for 2016.

Klagenævnet har i 2017 realitetsbehandlet 247 sager. I 154 af disse sager har der været fejl i kommunernes sagsbehandling, hvilket svarer til de 62 pct., der kan aflæses i ovenstående tabel. Andelen af formelle fejl i kommunernes afgørelser har været stigende fra 76 pct. i 2014 til 84 pct. i 2016. I 2017 er der sket et fald i antallet af formelle fejl til 62 pct. Se nedenstående figur og tekstboks.

Figur 10. Oversigt over formelle fejl i 2017

Andelen af de formelle fejl fordeler sig jævnt over hovedsageligt tre områder. En del af de formelle fejl har vedrørt utilstrækkelige og manglende begrundelser i kommunernes afgørelser (29 pct.). Ligeledes har utilstrækkelig eller manglende lovhenviisning (28 pct.) samt klagevejledning (26 pct.) udgjort en større del af de formelle fejl.

Boks 7. Oversigt over formelle fejl i 2017

Begrundelse

19 pct. af de formelle fejl har handlet om en utilstrækkelig begrundelse i kommunens afgørelse jf. forvaltningslovens § 24, stk. 1.

10 pct. af de formelle fejl har handlet om en manglende begrundelse i kommunens afgørelse. Det følger af forvaltningslovens § 22, at en skriftlig afgørelse skal indeholde en begrundelse, hvis parten ikke får fuldt ud medhold.

I alt har således 29 pct. af de samlede formelle fejl handlet om mangler i forhold til kravene til at begrunde en afgørelse. Dette er samme niveau som forrige år.

Lovhenvi sning

28 pct. af de formelle fejl har handlet om utilstrækkelig eller manglende lovhenvi sning i kommunens afgørelse. I 2016 var tallet 22 pct.

Klagevejledning

19,5 pct. af de formelle fejl har handlet om, at klagevejledningen har været utilstrækkelig. Kommunen har fx sat en klagefrist på 4 uger i klagevejledningen til en afgørelse om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse. Der er ingen klagefrist i disse sager, jf. lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 12, stk. 2.

6,5 pct. af de formelle fejl har handlet om, at kommunens afgørelse ikke har haft en klagevejledning, jf. forvaltningslovens § 25.

I alt har således 26 pct. af de formelle fejl handlet om mangler i forhold til kommunernes klagevejledning. Det samlede tal var i 2016 på 23 pct.

Konsekvensen af en manglende eller utilstrækkelig klagevejledning kan blandt andet være, at borgerens retssikkerhed mindskes, når der ikke bliver vejledt korrekt om klageretten.

Oplysning af sagen

9,5 pct. af de formelle fejl har handlet om, at kommunen ikke har oplyst sagen tilstrækkeligt, inden der er truffet afgørelse i sagen. Her er sagen blevet hjemvist til ny behandling og afgørelse i kommunen.

Andre formelle fejl

Genvurderingsfrist ikke overholdt

2 pct. af de formelle fejl har handlet om, at kommunen ikke har overholdt genvurderingsfristen på 4 uger.

Partshøring

1 pct. af de samlede påtaler i 2016 har handlet om, at parten (forældrene eller den unge) ikke er blevet partshørt i overensstemmelse med kravet i forvaltningslovens § 19.

Inddragelse af usaglige kriterier i kommunens skøn

Klagenævnet tager også stilling til, om kommunen har foretaget en konkret og individuel vurdering af hver enkelt sag, og om de kriterier, kommunen har inddraget i forbindelse med vurderingen, er saglige.

1 pct. af de formelle fejl har handlet om, at kommunen har inddraget usaglige kriterier i forbindelse med dens afgørelse.

0,5 pct. af de formelle fejl har handlet om, at kommunen har sat skøn under regel.

Manglende skriftlighed

1 pct. af de formelle fejl har handlet om, at afgørelser om specialundervisning eller den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse ikke er blevet meddelt skriftligt.

Der gælder et skærpet krav om skriftlighed i førskole- og folkeskolesagerne samt ungdomssagerne. Forældrene og/eller den unge skal derfor orienteres skriftligt om alle indstillinger og beslutninger om iværksættelse af specialpædagogisk bistand eller ungdomsuddannelse.¹⁷ Dette krav gælder, uanset om forældrenes og/eller den unges ønske om specialundervisning imødekommes.

Anden påtale

De sidste 2 pct. har handlet om anden påtale. Dette har været formelle fejl, der ikke har kunnet placeres i de andre kategorier.

Den utilstrækkelige eller manglende begrundelse skyldes, at kommunen ikke forklarer i afgørelsen, hvad kommunen har lagt vægt på i vurderingen af, om barnet eller den unge har behov for specialundervisning, eller er omfattet af målgruppen for unge med særlige behov, hvis der ikke er givet fuldt ud medhold i ansøgningen. Særligt i ungdomssager, hvor kommunen har meddelt, at den unge er omfattet af målgruppen for en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, men ikke har henvist den unge til den uddannelsesinstitution, som den unge har ønsket, har en del kommuner ikke begrundet, hvorfor den unge ikke har kunnet få medhold i denne del af ansøgningen.

Som nævnt i indledningen har klagenævnets sekretariat tidligere været i dialog med Skolenetværket i Børne- og Kulturchefforeningen (KL) om omfanget af de formelle fejl i afgørelserne, særligt om begrundelserne for afgørelserne. På baggrund af drøftelserne med Skolenetværket har sekretariatet i 2017 udarbejdet skabeloner med eksempler på afgørelser på folkeskoleområdet, som overholder forvaltningslovens krav til indholdet af en begrundelse og klagevejledning. Skabelonerne er at finde på klagenævnets hjemmeside, så kommuner og skoleledere har mulighed for at bruge dem til inspiration, når de skal skrive afgørelser.

¹⁷ Jf. § 4, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 693 af 20. juni 2014 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, § 4, stk. 3, § 6, stk. 3, § 9, stk. 2 og § 13, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 739 af 3. juni 2016 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov og § 4, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 999 af 15. september 2014 om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Bilag 1: Oversigt over klagesagernes fordeling på landets kommuner

	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Aabenraa Kommune	0	0	0	0	0
Aalborg Kommune	10	4	4	0	0
Aarhus Kommune	15	9	7	2	0
Albertslund Kommune	0	0	0	0	0
Allerød Kommune	3	2	1	0	1
Assens Kommune	4	1	1	0	0
Ballerup Kommune	1	1	1	0	0
Billund Kommune	2	2	1	1	0
Bornholms Regionskommune	3	1	1	0	0
Brøndby Kommune	4	4	2	0	2
Brønderslev Kommune	1	1	0	1	0
Dragør Kommune	0	0	0	0	0
Egedal Kommune	4	2	0	2	0
Esbjerg Kommune	4	3	2	1	0
Fanø Kommune	0	0	0	0	0
Faaborg-Midtfyn Kommune	0	0	0	0	0
Favrskov Kommune	4	2	1	1	0
Faxe Kommune	1	1	1	0	0
Fredensborg Kommune	3	3	1	1	1
Fredericia Kommune	2	2	2	0	0
Frederiksberg Kommune	7	5	3	2	0
Frederikshavn Kommune	0	0	0	0	0
Frederikssund Kommune	7	2	2	0	0
Furesø Kommune	0	0	0	0	0
Gentofte Kommune	5	1	0	0	1
Gladsaxe Kommune	8	3	1	2	0
Glostrup Kommune	1	1	1	0	0
Greve Kommune	8	6	3	1	2
Gribskov Kommune	11	9	5	3	1
Guldborgsund Kommune	8	6	1	4	1
Haderslev Kommune	1	1	0	1	0
Halsnæs Kommune	8	7	4	3	0
Hedensted Kommune	3	2	2	0	0
Helsingør Kommune	7	7	4	3	0
Herlev Kommune	2	2	1	1	0
Herning Kommune	2	0	0	0	0
Hillerød Kommune	6	4	3	1	0

Hjørring Kommune	3	2	0	2	0
Holbæk Kommune	11	9	5	2	2
Holstebro Kommune	8	6	2	2	2
Horsens Kommune	3	3	1	2	0
Hvidovre Kommune	17	13	6	6	1
Høje-Taastrup Kommune	6	1	0	1	0
Hørsholm Kommune	4	3	2	1	0
Ikast-Brande Kommune	2	2	1	0	1
Ishøj Kommune	1	1	0	0	1
Jammerbugt Kommune	3	2	2	0	0
Kalundborg Kommune	8	7	4	3	0
Kerteminde Kommune	1	1	1	0	0
Kolding Kommune	2	0	0	0	0
Københavns Kommune	23	17	8	9	0
Køge Kommune	3	1	1	0	0
Langeland Kommune	0	0	0	0	0
Lejre Kommune	6	5	2	1	2
Lemvig Kommune	2	2	1	1	0
Lolland Kommune	2	2	1	1	0
Lyngby-Taarbæk Kommune	3	2	2	0	0
Læsø Kommune	0	0	0	0	0
Mariagerfjord Kommune	1	1	1	0	0
Middelfart Kommune	1	1	1	0	0
Morsø Kommune	1	1	0	1	0
Norddjurs Kommune	1	0	0	0	0
Nordfyns Kommune	1	1	1	0	0
Nyborg Kommune	1	0	0	0	0
Næstved Kommune	3	3	1	0	2
Odder Kommune	0	0	0	0	0
Odense Kommune	4	2	0	2	0
Odsherred Kommune	1	0	0	0	0
Randers Kommune	8	5	2	2	1
Rebild Kommune	1	1	1	0	0
Ringkøbing-Skjern Kommune	4	3	2	1	0
Ringsted Kommune	4	3	3	0	0
Roskilde Kommune	2	1	1	0	0
Rudersdal Kommune	7	6	4	2	0
Rødovre Kommune	0	0	0	0	0
Samsø Kommune	2	1	1	0	0
Silkeborg Kommune	2	1	0	1	0
Skanderborg Kommune	0	0	0	0	0
Skive Kommune	4	4	1	2	1
Slagelse Kommune	6	3	2	1	0
Solrød Kommune	1	1	1	0	0

Sorø Kommune	4	3	2	0	1
Stevns Kommune	5	5	3	2	0
Struer Kommune	0	0	0	0	0
Svendborg Kommune	4	2	1	1	0
Syddjurs Kommune	0	0	0	0	0
Sønderborg Kommune	6	5	3	1	1
Thisted Kommune	11	9	5	4	0
Tårnby Kommune	3	2	1	1	0
Tønder Kommune	1	0	0	0	0
Vallensbæk	0	0	0	0	0
Varde Kommune	0	0	0	0	0
Vejen Kommune	2	2	0	2	0
Vejle Kommune	0	0	0	0	0
Vesthimmerlands Kommune	0	0	0	0	0
Viborg Kommune	2	1	1	0	0
Vordingborg Kommune	8	7	0	5	2
Ærø Kommune	0	0	0	0	0
Total	354	247	132	89	26